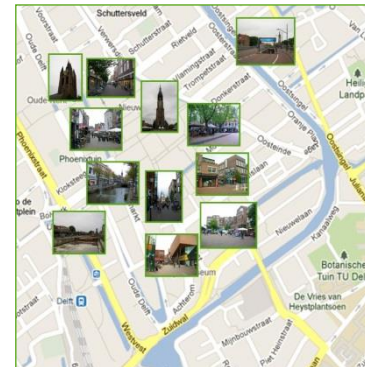
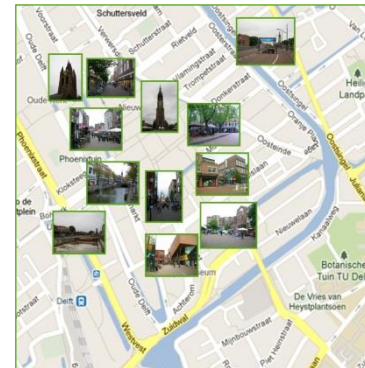

Gebruik van werkgelegenheids- cijfers in de beleidspraktijk

14 mei 2013
drs. Gilbert Bal

Geen goed medicijn zonder een goede diagnose

Introductie

- Rabobank Nederland (2005-2009)
 - Ruimtelijk en regionaal-economisch onderzoek
 - Begeleiden van visie- en strategieontwikkeling
 - Opdrachten voor alle onderdelen van de Rabogroep, maar vooral lokale banken
- Ecorys Nederland (2009-2011)
 - Vergelijkbare opdrachten, maar ook economische effectstudies (MKBA's, MCA's, EEA's, REES, etc.) en beleidsevaluaties
 - Vooral opdrachten voor overheden: Gemeenten, Provincies, Ministeries en Europese Commissie
- Roots Beleidsadvies (2011-heden)
 - Breed producten- en dienstenpakket op het snijvlak van ruimte, economie en vastgoed; ook i.s.m. partners
 - Thema's: stedelijke economie en werklocaties, plattelandontwikkeling en (glas)tuinbouw en beleidsevaluaties

Rabobank Nederland

Rabobank

Visie op provinciale dynamiek 2005

Focus op economie en duurzaamheid in de Nederlandse regio's

Kennis en Economisch Onderzoek

Rabobank

Rapport Samen Werken in de Amersreek
Een studie naar de regionale economie

Kennis en Economisch Onderzoek

Doorbreek de grenzen aan de groei
Economisch perspectief voor Borsseveld e.o.

Kennis en Economisch Onderzoek

de Kracht van Westland **Jubiläumeditie 2008**

Kennis en Economisch Onderzoek

Rabobank

Venlo, stad zonder grenzen

Verwachtingen en kansen voor de economische ontwikkelingen van de regio Venlo

Rabobank Nederland
Directoraat Kennis en Economisch Onderzoek
Rabobank Venlo n.v.
Maart 2008

de Kracht van Delft

Economische Thermometer 2004
Theme: Ondernemerswensen

Rabobank

Rabobank Weertland en Cranendonck

Zonder profilering blijft alles bij het oude

Economisch perspectief voor Weertland en Cranendonck

Samenstelling:
Sergej Bulterman
Gilbert Bal

Kennis en Economisch Onderzoek
Rabobank Nederland
2005

Rabobank

Economisch Kwartaalbericht

September 2006

Kennis en Economisch Onderzoek

Rabobank

Economisch perspectief voor Sint-Oedenrode en Schijndel

Verwachtingen en kansen voor de toekomstige ontwikkeling van de economie en woningmarkt van Sint-Oedenrode en Schijndel

Rabobank Nederland
Directoraat Kennis en Economisch Onderzoek
April 2008

DE KRACHT VAN DELFT

Economische Thermometer 2007
Theme: De toegevoegde waarde van kennis in Delft

CPB-scenario's voor de economische ontwikkeling van Rotterdam e.o.
Gilbert Bal en August Sjaauw-Koen-Fa

LISA nieuws, november 2007

Beleidsadvies

LISA column

Al geruime tijd maakt het regionaal-economisch onderzoeksteam van Rabobank Nederland sociaal-economische analyses op basis van LISA-gegevens ten behoeve van de lokale Rabobanken. Het lage detailniveau waarop LISA-gegevens beschikbaar zijn, maakt het mogelijk in te zoomen op lokale ontwikkelingen. Deze studies leveren een bijdrage aan de regionale ontwikkeling van de Rabobank-werkgebieden.

Rabobank blij met LISA-gegevens

Column door
Maarten Borgmeijer, gemeente Utrecht

Op de afgebeelde foto:
- acties: Sergej Babinov, Regier Akkers,
Michiel van der Velden, Gilbert Bui
- foto: Willem van der Velde, F&B Oerwring
en August Shew-Kon-Fa
- rechts: wettelijke Afd. van Bergen

2

Hier Oerwring onderzoekt bij het regionaal-economische onderzoeksteam van de afdeling Kennis en Economisch Onderzoek van Rabobank Nederland is gerealiseerd in regionaal en vertegenwoordigend. Daarnaast worden er ook gegevens van gemeenten en de beschikbaarheid in de toezichting van LISA-data.

De onderzoekers van de Rabobank maken veel gebruik van de LISA-gegevens, zoals die zijn opgenomen in de maanden van ABE, zoals de Voorspel Monitor, voor ontwikkelingen in werkgelegenheid per gemeente in de tijd te volgen zijn in relatie met andere historisch-economische gegevens. Wanneer er behoefte ontstaat aan meer informatie, bijvoorbeeld voor een landbouw of geschiedkundige van de bestrijpen, want een landbouw in een gemeente, of wanneer een voorlichting van specifieke bestuursactiviteiten nodig is, wordt bij technische en technische, volgens de gedetailleerde LISA-gegevens een oplossing. De Rabobank heeft deze specifieke bestuursactiviteiten in de bestuursactiviteiten van de Rabobank zijn goed te gebruiken voor de verbetering van de LISA, zowel door ABE als door WBO Research.

De Rabobank is, behalve een commerciële, een sterk maatschappelijk betrokken organisatie, die haar steun bij wil dragen aan ontwikkelingen in de samenleving. Daarom ondersteunt Rabobank Nederland de lokale Rabobanken met onderzoek naar relevante maatschappelijke thema's in hun werkgebieden. Dit lokale onderzoek is niet gericht op commerciële doelen van de bank, maar dient ervoor de lokale gemeenschap een beeld te geven van de specifieke kenmerken en ontwikkelingen van haar regio en om een discussie op gang te brengen over de maatschappelijke en gemeentelijke toekomstige ontwikkeling van het gebied.

Waar focus op de hoge geografische schaalniveau zijn cijfers van CBS en het werk is goed, maar heeft LISA veel de gemeente-informatie. Inzake, met de laagste gegevens van LISA kan voor elke regionale inleiding een overzicht van de bestuursactiviteit en ontwikkeling in de tijd gemaakt worden. Kopieën van LISA-data aan GIS-pakketten, waarmee de geografische opbouw en de ontwikkeling van werkgelegenheid op een duidelijke manier in beeld te brengen zijn, vooral geen probleem. De onderzoekers van Rabobank gebruiken LISA-gegevens vooral ook bij het maken van werkgelegenheidsprognoses op gemeentebestuur, uitgaande van de huidige situatie van het Centraal Planbureau.

De regionale ontwikkeling van de werkgelegenheid
Een voorbeeld van een toezichting van gedetailleerde LISA-gegevens door het onderzoeksteam van de Rabobank.

3

Bij het toezicht van de afdeling Kennis en Economisch Onderzoek van Rabobank Nederland is veel kennis over gemeenten en regionale economie in een grote waarde, om oplossingen voor sociaal-economische problemen te vinden. De kennis bestaat een breed scala aan sociaal-economische onderwerpen, waaronder: werkgelegenheid en arbeidsmarkt, demografische en woningmarkt, detailhandel, industrie en landbouw, gemeentebestuur, leefomgeving en vestigingsmilieu voor bedrijven.

Producten van de onderzoeksfunctie van Rabobank zijn o.a. de economische kwartaalberichten, kwartaalbericht Woningmarkt en 'Rabobank cijfers en trends'. Daarnaast levert de afdeling Kennis en Economisch Onderzoek van de Rabobank o.a. de publicatie Visie op provinciale Dynamiek, Onderzoek op Maat en de Stadsberichten.

Gebruik van LISA-cijfers

*De onderzoekers van de Rabobank maken veel gebruik van de LISA-gegevens zoals die zijn opgenomen in de monitoren van **ABF**, zoals de Vastgoed Monitor, waar ontwikkelingen in **werkgelegenheid per gemeente in de tijd** te volgen zijn **in relatie met andere ruimtelijk economische grootheden**.*

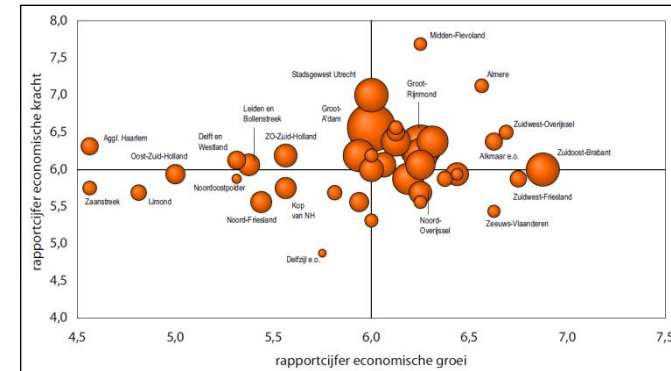
*Wanneer er behoefte ontstaat aan meer informatie, bijv. voor een indeling naar grootteklasse van de bedrijven, wanneer men wil inzoomen binnen een gemeente, of wanneer een combinatie van specifieke bedrijfsactiviteiten nodig is, zoals bij recreatie en toerisme, vormen de gedetailleerde LISA-gegevens een oplossing. De Rabobank koopt deze **specifieke reeksen** bij **I&O Research** te Enschede, het primaire verkoopkanaal van LISA-gegevens.*

*De regionaal onderzoekers van de Rabobank zijn **goed te spreken** over de serviceverlening rond LISA, zowel door ABF als door I&O Research.*

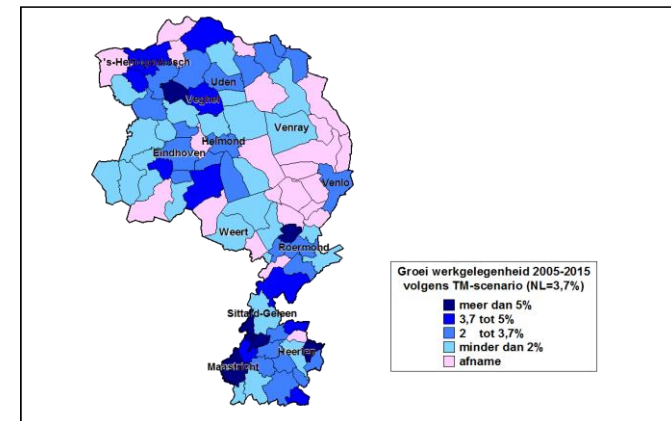
Toepassingen

- Als onderdeel van een **economische thermometer**: werkgelegenheids-groei en kracht productiestructuur
- Analyse van **regionaal-economische structuur**: SWOT regionale economie
- **Benchmarkanalyse** op sectorniveau: maakindustrie, logistiek, toerisme en recreatie, retail, creatieve industrie, zakelijke dienstverlening, zorg, etc.
- Als basis voor **prognoses** van de werkgelegenheidsontwikkeling in regio's

Economisch presteren regio's, 2004

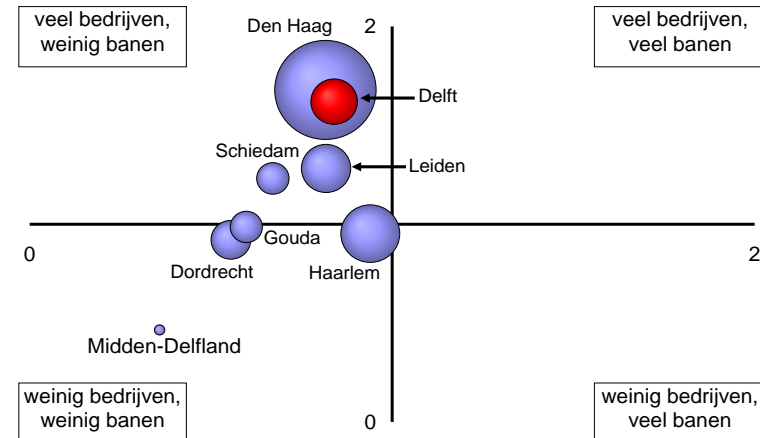
Prognose werkgelegenheids-groei volgens TM-scenario, 2005-2015

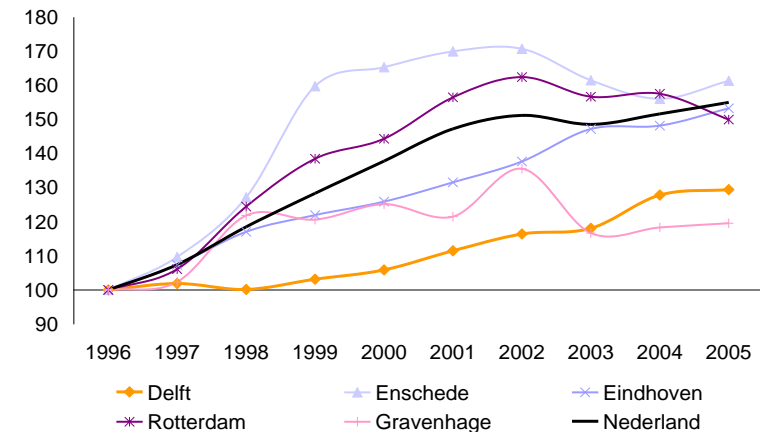
Benchmarkanalyse

- Toegevoegde waarde (stichting) LISA het meest evident
- Achterliggende vragen:
 - Analyse **concurrentiekracht**: hoe presteert sector X in ons gebied t.o.v. die in andere gebieden?
 - Analyse **ruimtelijke specialisatie**: in welke sector blinkt de regio uit en hoe ontwikkelt die sector zich?
- Meten is weten?
 - Wordt de data in elke regio op dezelfde manier verzameld?
 - Worden in elke regio dezelfde definities gehanteerd?
 - Aandacht voor afbakening!

Locatiequotiënten toerisme & recreatie, 2005

Ontwikkeling creatieve industrie, 1996-2005

Ecorys Nederland

Economische Verkenning Rotterdam

2009–2010

Ruimtelijk-economische visie
Brainport-Airport Eindhoven

ECORYS **80** YEARS
Research and Consulting

Nieuwe Westelijke Oeververbinding
Maatschappelijke kosten-batenanalyse

Eindrapport

ECORYS
Research and Consulting

Monitor detailhandel en horeca
Zwolle

Dynamiek in de busenstad

Onderzager: Gemeente Zwolle

ECORYS Nederland BV
Grietje Bal
Evert Diek
Marjolijn Wiersma

Rotterdam, 5 oktober 2010

Eindhoven & Provincie Noord-Brabant

Brainport-Airport Eindhoven

Economie Monitor Brabant
Tweede kwartaal 2010

Provincie Noord-Brabant

2

Positieve ontwikkelingen, blijvende onzekerheid

De Brabantse economie vertoont een lichte verbetering. Dit komt onder meer tot uitdrukking in de groei van het aantal vacatures en de dalende van het aantal niet werkende werkzoekenden. Ook toeneemt vertrouwen bij consumenten en producenten en de stijging van de woningverkoop duiden op een verbetering. Tegenvoer deze positieve ontwikkelingen staat daar in de komende tijd nog volop onzekerheid op, zowel nationaal als internationaal. Deze onzekerheid wordt getuigd door de bijstelling van de verwachte economische groei in Nederland voor 2010 van 1,5% naar 1,2% door het CBS (juni 2010).

Economische groei door meer vraag vanuit het buitenland, maar onzekerheden blijven

Brabantse productiebedrijven signaleren een toename van de vraag vanuit het buitenland en het vertrouwen van ondernemers in de industrie is bereid om werkruimte direct in dienst te nemen. Het CBS verwacht groei voor 2010 en 2011, nu de economische groei in 2009. Daar tegenover wijst het CBS ook op belangrijke onzekerheden op economisch terrein. Nu de werkloosheid in het nationale economische gebied voor de komende jaren nog niet weggesloopt. Daarnaast wordt er nog steeds met de effecten van de economische crisis en drukken na de financiële opsluitingen te ook landen, met als in Griekenland - in een financiële crisis te komen.

Verder in dit nummer:

- Economische ontwikkeling
- Toekomstige economische ontwikkeling
- Bedrijfsleven
- Arbeidsmarkt
- Woningmarkt
- Kamersaccommodatie

Bedrijfsleven toename bedrijfstrengingen en faillissementen

Nat als eind 2009 hebben in het eerste kwartaal van 2010 meer bedrijven zich in Brabant gemeld. In totaal zijn er sinds het begin van 2010 circa 3.000 aangegaven bijdragen. In het tweede kwartaal gingen echter ook meer ondernemingen failliet. In april en mei was er in sprake van 60 faillissementen, tegenover 26 in het gelijk eerste kwartaal.

Arbeidsmarkt eerste voorzichtigte tekort aan vacatures

De arbeidsmarkt in Noord-Brabant vertoont de eerste tekorten aan vacatures. Het aantal vacatures neemt sinds het einde van het vorige jaar gestaag toe, terwijl de werkloosheid enigzins afneemt. Vooral in de dienstverlenende sector het aantal vacatures, een ontwikkeling die past bij de sterke toename van het vertrouwen van de arbeidsmarkt. Bedrijven hebben wel weer arbeidskrachten nodig, maar zijn nog niet bereid om werkruimte direct in dienst te nemen. Het CBS verwacht van uitbreiden in een toekomstige optie.

Vastgoed: toename aantal verkochte woningen en stijging prijzen

In het eerste kwartaal van 2010 zijn de huizenprijzen in Brabant gestegen en zijn meer woningen verkocht. Dit kan wijzen op begin van herstel van de woningmarkt. Het is echter te vroeg om te zeggen of de markt te verbeteren.

Overzicht ontwikkeling belangrijke indicatoren

Economische ontwikkeling	Verandering
Groei van de economie	0
Productieveconomie	0
Woningmarkt	0
Arbeidsmarkt	0
Woningmarkt	0
Arbeidsmarkt	0
Woningmarkt	0
Arbeidsmarkt	0
Woningmarkt	0
Arbeidsmarkt	0

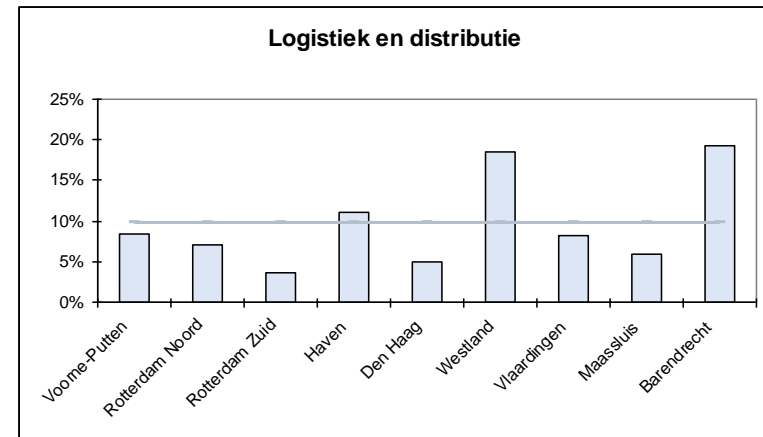
Maatschappelijke kosten-batenanalyse

2010

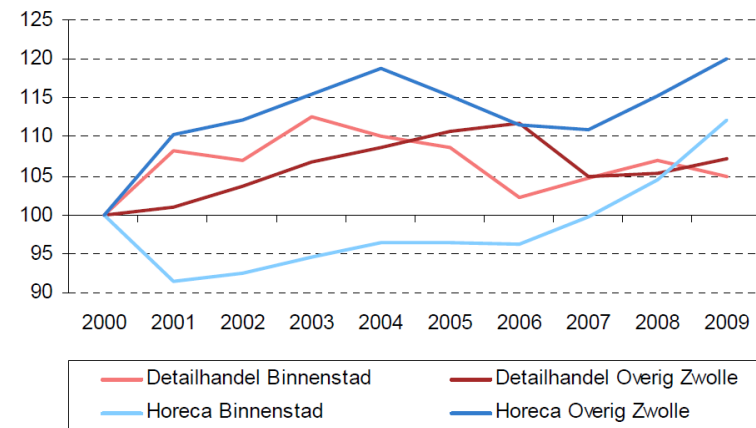
Toepassingen

- Gebruik van LISA-data, maar vaak ook onderliggende regionale bestanden
- Toepassingen:
 - Sociaal-economische schets: analyse productiestructuur, shift-and-share analyse, MKB/grootbedrijf, etc.
 - Analyse van de ontwikkeling van specifieke clusters
 - Monitoring van economische ontwikkelingen
- Minder onderzoek, meer advies
 - Nut en noodzaak van cijfers/data
 - Effectanalyse vaak o.b.v. specifiek (aanvullend) onderzoek c.q. verzameling van gegevens

Werkgelegenheid in het cluster logistiek en distributie, 2009

Ontwikkeling detailhandel en horeca naar gebied, 2000-2009

Roots Beleidsadvies

ROOTS Beleidsadvies

Actieprogramma voor bedrijventerrein Schieoevers

Eindrapport 11 april 2012

Roots Beleidsadvies
In opdracht van Bedrijvenkring Schieoevers (BKS) en Kamer van Koophandel Den Haag, Kantoor Deift

Tuinbouwvisie Bommelerwaard 2012. Toekomstperspectief van de tuinbouwsector.

Rabobank
Een bank met ideeën.

Thema-hoofdstuk

De 'onzichtbare' economie van Rotterdam

bureon **ROOTS** Beleidsadvies

Economische Agenda Regio Venlo

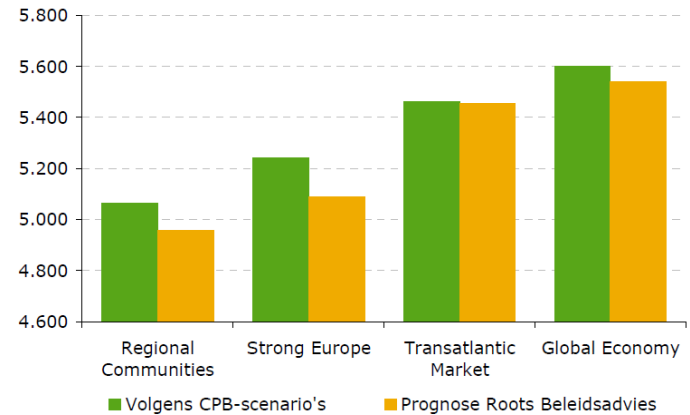
Conceptrapport, 10 mei 2013

Bureon en Roots Beleidsadvies
In opdracht van Rabobank Venlo e.o.

Toepassingen

- Actieprogramma voor bedrijventerrein Schieoevers
 - Concretiseren van doelstellingen in actieprogramma en prognosticeren werkgelegenheidsontwikkeling
- Tuinbouwvisie Bommelerwaard
 - Duiden van belang tuinbouw in regionale economie
- Economische Verkenning Rotterdam 2013
 - Duiden van de digitalisering van de economie: welke sectoren/branches groeien en welke krimpen?
- Economische Agenda Venlo e.o.
 - Analyse productiestructuur
 - Benchmarkanalyse speerpuntsectoren

Prognose tot 2020 m.b.v. RES-model, 2012

Werkgelegenheidsontwikkeling in bezoekfuncties van de binnenstad, 1993-2012

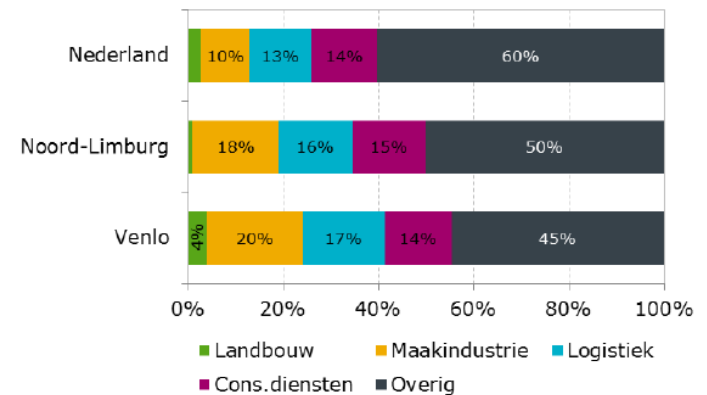

Economische Agenda Regio Venlo

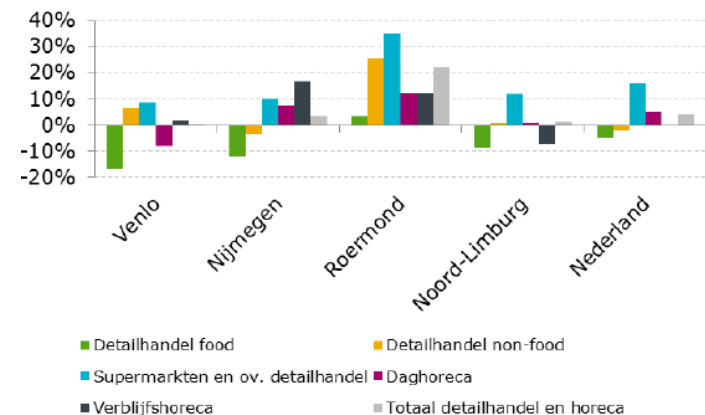

- Analyse productiestructuur
- Analyse specifieke ontwikkeling
speerpuntsectoren
 - Agrofood
 - Maakindustrie
 - Logistiek
 - Consumentendiensten
- Dilemma's
 - Ontwikkeling van de landbouw in de periode 2002-2012
 - Ontwikkeling van werkgelegenheid in grensregio's: beschikbaarheid van data, definitieverschillen, etc.
- Project waarbij cijfers 'slechts' het vertrekpunt zijn

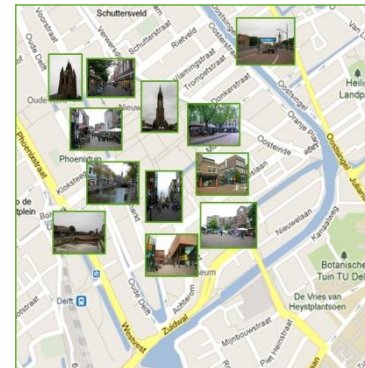
Werkgelegenheidsstructuur, 2011

Werkgelegenheidsontwikkeling in de detailhandel en horeca, 2007-2011

Gebruik van werkgelegenheids- cijfers in de beleidspraktijk

14 mei 2013
drs. Gilbert Bal

De (eventuele) verschillen die ontstaan door de data-verzameling in verschillende regio's zijn verwaarloosbaar

Discussie

Analyse van LISA-
gegevens is niet voor
iedereen weggelegd

Discussie

LISA-cijfers zijn
noodzakelijk voor een goed
begrip van de ontwikkeling
van de regionale economie

Discussie

Voor een goed
beleidsadvies is gedegen
beleidsonderzoek een must

Discussie